

Distance Education Perceptions of Prospective Teachers *

Mehmet Başar¹, Serpil Arslan¹, Enes Günsel¹, Mehmet Akpınar¹

¹Sakarya University, Institute of Education Sciences, Sakarya, Turkey

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the distance education perceptions of prospective teachers according to various variables. The research was carried out with prospective teacher studying in Computer Education and Instructional Technology, Classroom Teaching and Science Education departments of Sakarya University. Of the prospective teachers in the study group, 96 (31.5%) were male and 209 (68.5%) were female. The research was conducted by using the Remote Education Perception Scale developed by Gündüz (2013) and within the scope of the screening model. The data obtained in the study were analyzed with independent samples T-Test and one-way Anova. When the results were examined, it was observed that the distance education perceptions of male candidates were higher than female candidates, and the distance education perceptions of the students of Computer Education and Instructional Technology Program were higher than the students of Science Teaching and Classroom Teaching program. In addition, it was observed that there is no common effect on distance education perception when distance education course and distance education required vision variables are evaluated together.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 18.04.2019

Received in revised form: 03.05.2019

Accepted: 07.05.2019

Available online: 08.05.2019

Article Type: Research article

Keywords: Distance Education, Perception of Distance Education, Prospective Teachers

© 2019 JMSE. All rights reserved

Extended Summary

1. Introduction

The most important factor in success in a distance education environment is the attitude and approach of the learner towards these environments (Yıldırım, Yıldırım, Çelik, Karaman, 2014). İbicioğlu and Antalya (2005) in their study on university students, with the motivation and distance education in the use of computers with the computer has the primary importance of distance education, and if these factors are not provided in terms of distance education, education cannot provide successful results. There are also studies on the importance of perception in distance education (Mills, Yanes, and Casebeer 2009, Tao and Yeh 2008, Northrup 1997, Kırallı and ALCI 2016, Yılmaz and Güven 2015). When these researches are examined, it can be said that the attitude towards distance education is directly proportional to the productivity, success and quality of learning of the individual in distance education. It should be the most important goal of distance educators to raise awareness of this distance education, which is important in individuals, and to raise awareness of what distance education is and how it functions. One of the first steps required to organize distance learning programs is the students' perception of distance education. According to the students' perceptions of distance education, the preparation of distance education programs will increase the functionality and success.

This study will reveal the tendency of prospective teachers to be educated by distance education through distance education. In addition, taking into account the factors affecting the quality and efficiency of the training they have received during the process of providing in-service trainings

*Bu çalışma 8. Uluslararası Lisansüstü Eğitim Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur

¹ Corresponding author's address: Sakarya University, Institute of Education Sciences, Sakarya, Turkey

Telephone: 0543 456 76 78

e-mail: Mehmet.basar@ogr.sakarya.edu.tr

through distance education, it is important to guide the distance education which will be given in the future processes.

It will help to determine the interest of the prospective teachers towards the courses they have taken as distance education in the undergraduate period which is the preparation stage for their professional life. It will help to improve the distance education which will be used in the future technology by considering the known mistakes about distance education practice. Considering the developing and technologies, it is estimated that many years of education will be given as distance education. The perceptions of prospective teachers who will provide education in accordance with this information are important for distance education.

This study was carried out to examine the question of whether the demographic characteristics of prospective teachers affect the perception of distance education. Within the scope of this question, the opinions of the prospective teachers about the necessity of distance education were taken and their results were evaluated according to their gender, whether they were studying or taking distance education courses during their education.

2. Method

This study was conducted within the scope of the screening model. The criterion sampling method, which is one of the purposeful sampling types, was used in this study. As a criterion, the three sections evaluated by researchers as using information technologies more than other programs were included in the study.

The group used for data collection was applied to 305 prospective teachers enrolled in the Faculty of Education, Science and Computer Education and Instructional Technology Education program in the Faculty of Education of Sakarya University during the 2016-2017 academic year.

Distance Education Perception Scale developed by Gündüz (2013) was used in the data collection phase of the study. The scale was applied by the researcher to the prospective teachers who participated in the research in the classroom and the data were collected by the researcher.

Descriptive statistics (percentage, frequency distribution) techniques were used in data analysis. In addition, the data were evaluated by means of independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), two-way analysis of variance and Post Hoc (LSD).

3. Results and Discussion

In the study conducted to examine the factors that affect the prospective teachers' perceptions of distance education, a significant difference was found in terms of gender variable as a result of analysis of the prospective teachers' distance education perceptions according to gender variable. It has been observed that male prospective teacher perceptions of distance education are higher than female teachers.

In terms of the department variable in terms of education, it was observed that prospective teachers of Computer Education and Instructional Technology Education had higher education perceptions, higher education perceptions of science teachers and elementary school teachers. The high level of computer and technology attitudes of distance education students will contribute positively to the perception of distance education.

It was observed that the distance between prospective teachers' distance education perception and distance education perception scores were not significantly affected. However, distance education perception scores of prospective teachers who have distance education are higher than prospective teachers who do not think distance education.

When the results obtained from the research are evaluated in general, computer and technology related departments or high computer and technology attitudes positively affect the perception of distance education.

Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı

Mehmet Başar¹, Serpil Arslan¹, Enes Günsel¹, Mehmet Akpınar¹

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye

ÖZ

Bu çalışmada öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre uzaktan eğitim algılarını incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının 96'sı (%31,5) erkek ve 209'u (%68,5) kadın olmak üzere toplam 305 kişiden oluşmaktadır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kapsamında ve Gündüz (2013) tarafından geliştirilen Uzaktan Eğitim Algısı Ölçeği kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler bağımsız örneklem T-Testi ve tek yönlü Anova ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, erkek adayların uzaktan eğitim algılarının kadın adaylardan yüksek olduğu, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği programı öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarının, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programı öğrencilerinden yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca uzaktan eğitim dersi alma ve uzaktan eğitimi gerekli görme değişkenleri birlikte değerlendirildiğinde uzaktan eğitim algısı üzerinde ortak etkilerinin olmadığı sonucuna gözlenmiştir.

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

Alındı: 18.04.2019

Düzeltilmiş hali alındı: 03.05.2019

Kabul edildi: 07.05.2019

Çevrimiçi yayınlandı: 08.05.2019

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim,

Uzaktan Eğitim Algısı, Öğretmen Adayları

© 2019 JMSE. Tüm hakları saklıdır

1. Giriş

Teknolojinin gelişmesiyle beraber eğitim ve öğretimde de yenilikler yer almaya başlamıştır. Bilginin hızla üretildiği, bilgiye çok çabuk ulaşılan bir dönemin içinde yer almaya başlanılmıştır. Özellikle de bilgisayarın gelişmesi eğitimi bu yöne kaydırmıştır. Bu gelişmelerle birlikte eğitim alanında, uzaktan eğitim ve e-öğrenme gibi kavramlarla eğitim programları şekilde değiştirmeye başlamıştır. Moore'a (akt. Moore vd. 2010: 129) göre bilgisayarların eğitim alanında kullanılmasıyla, uzaktan eğitim, eğitim materyallerinin hem basılı hem de elektronik medya aracılığıyla dağıtılması olarak tanımlanmaya başlanır. Uzaktan eğitimin ortaya çıkışıyla beraber farklı coğrafi koşullarda bulunup çeşitli engellere sahip bireylere veya sosyo-ekonomik durumu farklı bireylere eğitimde fırsat eşitliği sunarak bilgiye kolayca ulaşma imkânı sağlamakta ve birey istediği yerden bilgiye erişebilmektedir. Aynı zamanda yaşam boyu öğrenme olanağı da sunmaktadır. Birey yaşı kaç olursa olsun evinden, iş yerinden çok rahatlıkla öğrenme ihtiyacını karşılamış olacaktır. Moore ve Kearsley (2011) uzaktan eğitimi; geleneksel organizasyonun yanı sıra teknolojiler aracılığıyla iletişimin sağlandığı, genellikle öğretimin farklı bir mekânda gerçekleştiği öğretim ve planlı öğrenme faaliyeti olarak tanımlamışlardır. Uzaktan eğitimin önemli hale gelmesinde zaman ve mekândan bağımsız yürütülmesi ve öğrenci-öğretmenin farklı zamanlarda iletişim kurmasına imkân tanınması etkili olmuştur (Kaban, 2013).

Uzaktan eğitim yüz yüze eğitime bir alternatif olarak görülmüş ve hala öyle görülmeye devam etmektedir. Bu yüzden de yeteri kadar gelişme gösterememiştir. Uzaktan eğitim yüz yüze eğitim kadar etkili bir seçenek olduğundan, yüz yüze eğitime alternatif olarak görülmemesi gerekmektedir (Yılmaz ve Düğenci, 2010). Bireylerdeki bu önyargıyı kırmak ve ortadan kaldırmak için uzaktan eğitimin yararlarının ve etkililiğinin bilimsel çalışmalar ve araştırmalar ile ortaya konulması gerekmektedir. Her ne kadar uzaktan eğitim alanında yer alan uzman kişiler ve ilgililer bu konuda bilgili olmuş olsalar da uzaktan eğitimin önemi diğer bireylere de aktararak algıları yükseltilmelidir.

Bir uzaktan eğitim ortamındaki başarıda en önemli etmen öğrenenin bu ortamlara yönelik tutum ve yaklaşımlarıdır (Yıldırım, Yıldırım, Çelik, Karaman, 2014). İbicioğlu ve Antalyalı (2005)'nin üniversite öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmada, motivasyon ve uzaktan eğitim algısıyla beraber bilgisayar kullanma imkanı uzaktan eğitimin başarılı olmasında birincil öneme sahiptir ve bu faktörler

sağlanmadığı takdirde uzaktan eğitim, eğitim açısından başarılı sonuçlar verememektedir. Ayrıca uzaktan eğitimde algının önemiyle ilgili alanyazında yapılan çalışmalar bulunmaktadır (Mills, Yanes, ve Casebeer 2009, Tao ve Yeh 2008, Northrup 1997, Kırallı ve ALCI 2016, Yılmaz ve Güven 2015). Bu araştırmalar incelendiğinde uzaktan eğitime olan tutumun bireyin uzaktan eğitimdeki verimi, başarısı ve öğrenme kalitesi ile doğru orantılı olduğu söylenebilir. Burada önemli olan bireylerde var olan bu uzaktan eğitim algısını yükselterek, uzaktan eğitimin ne olduğu ve işlevselliğine dair bir bilinç oluşturmak uzaktan eğitimcilerin en önemli hedefi olmalıdır. Uzaktan eğitim programları düzenlenirken gerekli olan ilk adımlardan bir tanesi de öğrencilerin uzaktan eğitim algıdır. Öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına göre uzaktan eğitim programlarının hazırlanması işlevselliği ve başarıyı arttıracaktır.

Yapılan bu çalışma öğretmen olma yolunda olan öğretmen adaylarının ilerleyen süreçlerde meslek hayatına atıldıkları zaman eğitim vermiş oldukları öğrenciler ile uzaktan eğitim yoluyla iletişime geçerek eğitim verme eğilimlerini ortaya koyacaktır. Ayrıca görev yaptıkları süre içerisinde kendilerinin almış oldukları hizmet içi eğitimlerin uzaktan eğitim ile verilmesi sürecinde almış oldukları eğitimin kalitesinin ve verimliliğini hangi faktörlerin etkilediğini göz önüne alınarak, ilerleyen süreçlerde verilecek olan uzaktan eğitime yol göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Öğretmen adaylarının meslek hayatına hazırlık aşaması olan lisans süresinde uzaktan eğitim olarak almış oldukları derslere karşı olan ilgilerini belirlemeye yardımcı olacaktır. Uzaktan eğitim uygulaması hakkında bilinen yanlışlar göz önüne alınarak geleceğin teknolojisinde kullanılacak olan uzaktan eğitimin iyileştirilmesine yardımcı olacaktır. Yine gelişen ve teknolojiler düşünüldüğünde ilerleyen yıllarda eğitimin birçok zamanı uzaktan eğitim olarak verileceği tahmin edilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda eğitim verecek olan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime olan algıları önem taşımaktadır.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma “Öğretmen adaylarının demografik özellikleri uzaktan eğitim algısını etkiliyor mu?” sorusunu incelemek için yapılmıştır. Bu soru kapsamında ise öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, öğrenim gördükleri, öğrenimleri süresince uzaktan eğitim dersi alıp almadıkları ve uzaktan eğitimin gerekliliği hakkındaki görüşleri alınmış ve sonuçları değerlendirilmiştir.

3. Yöntem

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma ile öğretmen adaylarının uzaktan eğitime karşı olan algılarının cinsiyetleri, öğrenim gördükleri bölümleri ve daha önceden uzaktan eğitim dersi almış olup olmamaları açısından farklılık gösterip göstermediği amaçlandığından dolayı tarama modeli kapsamında yapılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Yapılan bu çalışma amaçsal örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt olarak araştırmacılar tarafından bilişim teknolojilerini diğer programlara göre daha fazla kullandıkları değerlendirilen 3 bölüm araştırma kapsamına alınmıştır. Ölçüt örneklemede, araştırmaya konu örneklem için belirlenen niteliklere sahip olan birimlerin (nesnelere, olaylar vb.) örnekleme alınmasıdır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008). Verilerin toplama amaçlı kullanılan grup ise 2016-2017 eğitim öğretim sürecinde Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde eğitim görmekte olan Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi programında kayıt olan 305 öğretmen adayına uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aşamasında Gündüz (2013) tarafından geliştirilen Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği kullanılmıştır. Gündüz tarafında geliştirilen ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,84, geçerlilik katsayısı ise 0,83 olarak hesaplanmıştır. Bu ölçek iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda birey hakkında ki kişisel bilgiler, öğrenim görmüş olduğu bölümü, cinsiyeti, sınıfı ve daha önceden

uzaktan eğitim dersi alıp almadığı bilgileri yer almaktadır. Diğer bölümde ise uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri düşünceleri yer almaktadır. Bu düşünceler Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum olmak üzere Likert tipi olarak belirlenmiş, olumlu soru maddeleri 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde, olumsuz soru maddeleri ise 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Tarama türü yapılan araştırmada ölçek araştırmacı tarafından sınıf ortamında araştırmaya katılan öğretmen adaylarına uygulanmış ve ölçek doldurulduktan sonra araştırmacı tarafından toplanarak veriler toplanmıştır. Ölçeğin uygulanması esnasında öğretmen adaylarına gerekli açıklamalar yapılmıştır. Toplanan ölçeklerde boş bırakılan ve araştırma sonucunu etkileyebilecek olan veriler araştırmaya dahil edilmemiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel istatistik (yüzde, frekans dağılımları) teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca veriler bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), iki yönlü varyans analizi ve Post Hoc (LSD) gibi parametrik analizler yapılarak değerlendirilmiştir.

4. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde öğretmen adaylarının demografik özelliklerinin frekans ve yüzdeler olarak istatistiksel değerleri ve araştırma sonucunda elde edilen sonuçların yorumları yer almaktadır.

4.1. Öğretmen Adaylarının Değişkenlere Göre Dağılımları

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, uzaktan eğitim dersi alıp almama durumları ve uzaktan eğitim sistemini gerekli bulup bulmadıkları bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Betimsel İstatistikleri

Değişkenler	F	%
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	209	68.5
Erkek	96	31.5
<i>Program</i>		
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi	110	36.0
Sınıf öğretmenliği eğitimi	65	21.3
Fen bilgisi eğitimi	130	42.7
<i>Uzaktan Eğitim Dersi Alıp Almama</i>		
Evet	261	85.5
Hayır	44	14.5
<i>Uzaktan Eğitim Sisteminin Gerekli Bulma/Bulmama</i>		
Evet	109	35.7
Hayır	196	64.3
<i>Toplam</i>	305	100

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %68.5’inin Kadın, kalan %31.5’inin ise Erkek olduğu, %36.0’sı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, %21.3’ü Sınıf Öğretmenliği Eğitimi kalan %42.7’si ise Fen Bilgisi Eğitimi programında öğrenim görmekte olduğu, %85.5’i Uzaktan eğitim programı ile ders aldığı kalan %14.5’i ise ders almadığı, %35,7’si Uzaktan Eğitim sistemini gerekli bulurken kalan %64,3’lük kesim ise Uzaktan Eğitim sistemini gerekli bulmadığı gözlenmiştir.

4.2. Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algı Ölçeğine İlişkin Sonuçları

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre uzaktan eğitim algıları bağımsız örneklem t-testi ile analiz edilmiş olup Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Uzaktan Eğitim Algıları bağımsız örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss.	sd.	t	p
Uzaktan Eğitim Algısı	Erkek	96	56,02	14,00	303	6,39	,00
	Kadın	209	45,51	13,02			

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre uzaktan eğitim algılarına ilişkin elde ettikleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t_{(303)}=6,39$; $p<,05$). Buna göre erkek öğretmen adaylarının Uzaktan Eğitim Algısının ($\bar{X}=56,02$), kadın öğretmen adaylarının Uzaktan Eğitim Algısına ($\bar{X}=45,51$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime ilişkin algı puanlarının bölümlere göre dağılımı ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime ilişkin algı puanlarının bölümlere göre dağılımı ve Algı Puanlarının ANOVA sonuçları

Bölüm	n	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P
BÖTE	110	55,87	13,80208	Gruparası	8393,746	2	4196,873	24,056	,000
SINIF	65	45,06	13,75554	Grupiçi	52688,464	302	174,465		
FEN BİLGİSİ	130	44,89	12,39358	Toplam	61082,210	304			

Tablo 3’deki analiz sonuçları incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bölümleri ile uzaktan eğitim algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($F_{2,302}=24,056$, $p<,05$). BÖTE bölümü öğretmen adaylarının algı puanı $\bar{X}=55,87$, Sınıf Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının puanı $\bar{X}=45,06$, Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının puanı $\bar{X}=44,89$ ’dur. Bölümler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçlarına göre, BÖTE bölümünde olan öğretmen adaylarının algı puanlarının Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde olan öğretmen adaylarının algı puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim dersi eğitimi alma ile uzaktan eğitimi gerekli görme durumlarına ilişkin algı puanlarının dağılımı ve iki yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim dersi eğitimi alma ile uzaktan eğitimi gerekli bulma durumlarına ilişkin algı puanlarının dağılımı ve iki yönlü varyans analizi (ANOVA)

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P
Ders Alma	156,31	1	156,318	1,183	,278
Gerekli Bulma	9646,43	1	9646,433	72,998	,000
DA x GB	16,71	1	16,710	,126	,722
Hata	39776,06	301	132,146		
Toplam	790059,00	305			

Tablo 4’deki analiz sonuçları incelendiğinde uzaktan eğitim dersi alan öğretmen adaylarının ortalama algı puanları $\bar{X}=49,21$, uzaktan eğitim dersi almayan öğretmen adaylarının ortalama algı puanları

\bar{X} = 46,95'tir. Bu iki grubun uzaktan eğitim algıları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır, $F(1,301)=1,183$, $p>,05$). Uzaktan eğitim dersini gerekli bulan öğretmen adaylarının ortalama algı puanı $\bar{X}=60,05$ iken gerekli bulmayan öğretmen adaylarının ortalama algı puanı $\bar{X}=42,67$ 'dir. Bu iki grubun uzaktan eğitim algıları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur $F(1,301)=72,99$, $p<,05$). Araştırmaya katılan ve uzaktan eğitimi gerekli bulan öğretmen adaylarının algı puanları, uzaktan eğitimi gerekli bulmayan öğretmen adaylarının algı puanlarından daha yüksektir. Bu bulgu, uzaktan eğitim algısı üzerinde uzaktan eğitimi gerekli bulma durumunun önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Ancak uzaktan eğitim dersi alma ve uzaktan eğitimi gerekli bulma durumlarının öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı puanları üzerindeki ortak etkisi incelendiğinde, uzaktan eğitim algısı üzerinde bu iki değişkenin ortak etkisinin anlamlı olmadığı gözlenmiştir $F(1,301)=,126$, $p>,05$). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim dersi alıp almaları ile uzaktan eğitimi gerekli bulup bulmamalarının uzaktan eğitim algı puanlarına anlamlı derecede etki etmemiştir. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları, uzaktan eğitimi dersi alıp almaları ve uzaktan eğitimi gerekli bulup bulmamalarına göre değişmemektedir.

5. Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarını etkileyen faktörleri incelemek için yapılan çalışmada, Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarına bakıldığında yapılan analizler sonucunda cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmuştur. Araştırmaya katılan erkek öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarının kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Graham ve Jones (2011), kadınların uzaktan eğitime verdikleri yanıtlarda erkek öğrencilere göre daha olumsuz oldukları sonucuna ulaşmıştır. Fidan (2016) bir üniversitenin uzaktan eğitimine katılan katılımcıların uzaktan eğitim tutumlarının cinsiyet değişkenine göre erkeklerin lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre algı puanlarının yüksek olması, erkeklerin teknoloji ve bilgisayara yönelik tutumlarının kadınlara göre daha yüksek olmasından kaynaklanabilir. (Koohang 1989, Korkmaz ve Altun 2013, Berkant, 2013). Ayrıca Gök (2011) kadın öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algı puanlarının erkek öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algı puanlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Schifter (2002) tarafından üniversite öğrencileri için Uzaktan Eğitime Katılmaya İlişkin Algı Farklılıkları isimli benzer çalışmada uzaktan eğitim algısının cinsiyetlere göre anlamlı derece farklılaştığı, kadın öğrencilerin algı puanlarının erkek öğrencilerden yüksek olduğunu tespit etmiştir. Kırallı ve Alcı (2016) tarafından yapılan benzer çalışmada öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına ilişkin görüşlerinde bay ve bayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu durum yapılan bu çalışmaların cinsiyet açısından farklı sonuçlar elde edildiğini göstermektedir.

Öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarından yüksek olduğu gözlenmiştir. Bilgisayar ve teknoloji ile ilgili bölüm öğrencilerinin teknolojiye yönelik tutumları yapılan araştırmalarda yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Korkmaz ve Altun, 2013, Şahin ve Schreglmann, 2012, Croop 2000). Bu da teknoloji araç ve gereçleri aracılığıyla yapılan uzaktan eğitimde bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarının diğer bölümlere göre daha yüksek olmasını açıklamaktadır. Benzer şekilde Fidan (2016) bilgisayar programcılığı öğrencilerinin diğer program öğrencilerine göre daha olumlu tutuma sahip olduklarını sonucuna ulaşmıştır. Eğitim sistemi ve işleyişi hakkında diğer bölümlere göre daha bilgili oldukları varsayılabilir. Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları arasında anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Ancak Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmeni öğretmen adayları değişkenlerine göre farklı sonuçların elde edildiği çalışmalarda bulunmaktadır (Yenilmez, Balbağ ve Turgut 2017, Yılmaz ve Güven 2015). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı puanlarının Sınıf Öğretmeni adaylarına göre daha yüksek (olumlu) düzeyde olduğu bulunmuştur bulunmaktadır (Yenilmez, Balbağ ve Turgut 2017, Yılmaz ve Güven

2015). Uzaktan eğitim öğrencilerinin bilgisayar ve teknoloji tutumlarının yüksek olması uzaktan eğitim algılarına olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim dersi alıp almaları ile uzaktan eğitimi gerekli bulup bulmamaları birlikte değerlendirildiğinde uzaktan eğitim algı puanlarına anlamlı derecede etki etmediği gözlenmiştir. Ancak uzaktan eğitimi gerekli bulan öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı puanları uzaktan eğitimi gerekli bulmayan öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Öğretmen adayları, teknoloji, eğitim ve çevrelerinde meydana gelen gelişmelere paralel olarak uzaktan eğitimin hayata kattığı faydaları yorumlayarak algıları yükselmiştir. Algıların yükselmesi uzaktan eğitimin gerekli görülmesini etkilemiştir. Algı bireylerin gerçek dünyasının bireysel yorumdur (Plotnik, 2007). Araştırmadan elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, bilgisayar ve teknoloji ile ilgili bölümler veya bilgisayar ve teknoloji tutumlarının yüksek olması uzaktan eğitim algısını olumlu yönde etkilemektedir.

6. Öneriler

Uzaktan eğitim algısını etkileyebilecek farklı değişkenlerle ilgili çalışmalar yapılabilir.

Araştırma diğer programlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerine ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere farklı değişken türleri ile akademik başarılarına etkileri araştırılabilir.

Nicel türde yapılan bu çalışma öğretmen adayları ile görüşmeler yoluyla gerçekleştirilerek nitel olarak yapılabilir.

Diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarına incelenebilir.

Kaynakça

- Barış, F. M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Öğretime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Namık Kemal Üniversitesi. *Sakarya University Journal of Education*, 5(2), 36-46.
- Berkant, H. G. (2013). Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının ve öz-yeterlik algılarının ve bilgisayar destekli eğitim yapmaya yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3, 11-22.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akademi, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, Ankara.
- Graham, C. M., ve Jones, N. (2011). Cognitive dissonance theory and distance education: Faculty perceptions on the efficacy of and resistance to distance education. *International Journal of Business, Humanities and Technology*, 1(2), 212-227.
- Gök, B. (2011). *Uzaktan eğitimde görev alan öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü.
- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı.
- İbicioğlu, H., ve Antalyalı, U. Ö. L. (2005). Uzaktan Eğitimin Başarısında İmkan Algı Motivasyon Ve Etkileşim Faktörlerinin Etkileri: Karşılaştırmalı Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 325-338.
- Kaban, A. (2013). *Uzaktan Eğitim Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sisteminin İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Pegem A Yayıncılık. Ankara.

- Kıralı, F. N., ve ALCI, Bülent (2016). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Algısına İlişkin Görüşleri. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 8(30), 55-83.
- Koohang, A. A. (1989). A study of attitudes toward computers: Anxiety, confidence, liking and perception of usefulness. *Journal of Research on Computing in Education*, 22(2), 137-150.
- Korkmaz, Ö. ve Altun, H. (2013). Mühendislik ve BÖTE öğrencilerinin bilgisayar programlama öğrenmeye dönük tutumları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1169-1185.
- Mills, S. J., Yanes, M. J., Casebeer, C. M. (2009). Perceptions of distance learning among faculty of a college of education. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 5(1), 19-28.
- Moore, M. ve Kearsley, G. (2011). *Distance Education: A System View of Online Learning (Third Edition)*. Belmont, Calif: Wadsworth Pub. Co.
- Moore, J. L., Dickson-Deane, C., ve Galyen, K. (2010). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same?. *The Internet and Higher Education*, 14(2), 129-135.
- Northrup, P. T. (1997). Faculty perceptions of distance education: Factors influencing utilization. *International Journal of Educational Telecommunications*, 3(4), 343-358.
- Plotnik, R. (2009). *Psikoloji'ye Giriş*. (Çev: T. Geniş). İstanbul: Kaknüs Yayınları. (Eserin orijinali 2007'de yayımlandı).
- Schifter, C. (2002). Perception differences about participating in distance education. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 5(1), 1-14.
- Tao, Y. H., & Yeh, C. C. R. (2008). Typology of teacher perception toward distance education issues—A study of college information department teachers in Taiwan. *Computers & Education*, 50(1), 23-36.
- Yenilmez, K., Turğut, M., ve Balbağ, M. Z. (2017). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107.
- Yıldırım, S., Yıldırım, G., Çelik, E., Karaman, S. (2014). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 365-370.
- Yılmaz, H., Düğenci, M. (2010). Hizmet İçi Eğitime Farklı Bir Yaklaşım: E-Hizmet İçi Eğitim, Muğla Üniversitesi. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri. 67-74
- Yılmaz, G. K., ve Güven, B. (2015). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322.